

KÚRIA

3/2015. BJE. szám

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a Büntető Kollégium vezetője által indítványozott jogegységi eljárásban Budapesten, a 2015. év július hó 1. napján megtartott ülésen meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. Az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetősége az alkotmányos jogrend része, amelynek - törvényi előfeltételek megvalósulása esetén történő - bírósági alkalmazását nemzetközi szerződés nem tiltja.

A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés (TÉSZ) kiszabásának kialakult ítélkezési gyakorlatától eltérésre a hatályos jogszabályok, az EJEB esetjoga, alkotmánybírósági döntés és a Kúria Bfv.II.1812/2014/7. számú, 2015. június 11-én kihirdetett felülvizsgálati határozata nem adnak okot.

2. Nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül, az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Egyezmény), mint ítélkezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételeivel annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezmény sértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

I n d o k o l á s

I.

A Kúria Büntető Kollégiumának vezetője a 2015. június 17-én kelt jogegységi indítványában az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében, elvi kérdésben a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban Bszi.) 32. §-a (1)

bekezdés a) pontjának második fordulatában meghatározott okból, a Bszi. 33. § (1) bekezdés a) pontjában megállapított jogkörében a 2013. évi CCXL. törvény 46/A. § alkalmazásának tárgyában jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta, annak kimondása végett, hogy:

1. Nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv által megállapított egyezményesértés nem az azt feltáró határozat magyar bíróság általi közvetlen alkalmazásával, hanem az emberi jogi szerv döntésének a magyar jogrendbe beillesztésével, a Be. szerinti felülvizsgálati eljárás során hozott kúriai határozat alapján vagy a Kúria határozatának következtében megismételt eljárás eredményeképpen küszöbölhető ki.

2. Az 1978. évi IV. törvény 47/A. §-a, valamint a 2012. évi C. törvény 42-44. §-ai alapján az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátást kizáró rendelkezést (a továbbiakban: TÉSZ) tartalmazó ítélkezési gyakorlat megváltoztatására - a hatályos jogi szabályozásra, az EJEB esetjogára és az Alkotmánybíróság 2015. január 20-án hozott 3013/2015. (I. 27.) AB számú végzésére figyelemmel - tényleges ok nem állapítható meg.

Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria Bfv.II.1812/2014/18. számú, 2015. június hó 11-én kihirdetett felülvizsgálati határozata megosztja az ítélkezési gyakorlatot, mivel a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt III. rendű terhelt ügyében mellőzte a jogerős ítélet feltételes szabadságra bocsátásból kizárást kimondó rendelkezését, és kimondta, hogy a terhelt legkorábban negyven év kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

III. rendű terheltet a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság a 8.B.184/2006/385. számú és a Debreceni Ítéltábla a 2009. december 16. napján jogerős Bf.II.292/2009/56. számú ítéletével társtettesként, nyereségvágyból és több emberen elkövetett emberölés büntette, 21 rendbeli rablás büntette és más bűncselekmények elkövetése miatt - halmazati büntetésül - mint többszörös visszaesőt életfogytig tartó fegyházbüntetésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélete azzal, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.

A terhelt és védője felülvizsgálati indítványt nyújtott be, részben arra hivatkozással, hogy a kiszabott büntetés „indokolatlanul és törvénysértően súlyos és aránytalan”.

A Legfelsőbb Bíróság a 2010. szeptember 28. napján kelt Bfv.I.334/2010/10. számú határozatával a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta, amelyben az életfogytig tartó

szabadságvesztés alkalmazásával összefüggésben rámutatott, hogy „a büntetés mértéke megfelel a bűncselekmények minősítésének, és a büntetőjog más szabályaiba sem ütközik”.

A terhelt 2010. december 9-én a Magyar Köztársaság ellen kérelmet nyújtott be a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 3. Cikkének megsértése, a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nélküli életfogytig tartó büntetés kiszabása miatt.

Az EJEB a M.L. kontra Magyarország ügyben 2014. május 20-án meghozott és 2014. október 13-án véglegessé vált ítéletében megállapította, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége nélküli életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéelés megsértette az Egyezmény 3. Cikkének azon rendelkezését miszerint „senkit nem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni”. Márpedig az elnöki kegyelmezés jogintézménye nem teszi lehetővé annak megismerését, hogy mikor és milyen feltételek mellett kerülhet az elítélt feltételes szabadságra.

Az EJEB rendelkezéseit is figyelembe véve a 2014. évi LXXII. törvény 93-162. §-ai módosították a 2013. évi CCXL. törvényt (továbbiakban Bv.tv.) és a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés esetére 2015. január 1. napjával bevezette a kötelező kegyelmi eljárás jogintézményét.

A Bv.tv. 436. §-nak (1) bekezdése szerint az 1978. évi IV. törvény alkalmazásával kiszabott büntetések és intézkedések végrehajtása során - egyes, a Bv.tv.-ben meghatározott, de jelen ügyre nem vonatkoztatható kivételtől eltekintve - a Bv.tv. rendelkezései az irányadóak, következésképpen azt a módosítás hatályba lépése előtt kiszabott büntetések esetén is alkalmazni kell.

Az indítvány hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság a 2015. január 20-án kelt 3013/2015. (I.27.) AB számú végzésével az 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés II. fordulata, (3) bekezdése és a 2012. évi C. törvény 42. § második fordulata, a 44. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszüntette, és a végzés 14. pontjában kifejtette, hogy „Az indítvány benyújtását követően az Országgyűlés törvényt alkotott a büntetések és intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról. A 2014. évi LXXII. törvény 93-162. §-ai módosították a Bv.tv.-t”.

A 15. pont egyértelműen rögzítette, hogy „Ezzel lényegesen módosult az indítvány benyújtásakor fennállt az a jogi helyzet, amely az indítványra okot adott”.

Az Alkotmánybíróság a 17. pontban kifejtette, hogy az indítvány okafogyottá vált, ugyanis az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn.

Az indítványozó szerint jelenleg nincs olyan EJEB döntés vagy különösen alkotmánybíróági határozat, amely a hazai jogrend részét képező törvényi rendelkezés, a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés alkalmazását akadályozná vagy kizárná.

A hatályos büntető jogszabályok [1978. évi IV. törvény; módosította a 2013. évi CCCXL. törvény] alkalmazását kizáró EJEB határozat vagy alkotmánybíróági döntés hiányában - sőt a 2015. január 20-i alkotmánybíróági határozattal szemben - a Bfv.II.1812/2014/18. számú felülvizsgálati határozat szembe helyezkedett a hatályos büntető anyagi joggal és alaki szabályt is sértett, amikor az anyagi jogerőt felbontva mellőzte a feltételes szabadságra bocsátásból kizárást kimondó rendelkezést és megállapította, hogy a terhelt határozott időtartam (negyven év) kiállása után bocsátható feltételes szabadságra.

A felülvizsgálatra vonatkozó szabályoknak (Be. XVIII. Fejezet) a szóban levő határozat azért nem felel meg, mert az Emberi Jogok Európai Bírósága jóllehet megállapította az Egyezmény 3. Cikkének megsértését, de a jogsértés okozójának nem a jogerős határozatot hozó bíróságot, hanem a Magyar Államot tekintette. Az EJEB által hiányolt felülvizsgálati eljárás bevezetésére ugyanis csak a jogalkotás lehet képes. Az EJEB határozatának 51. pontja megállapítja, hogy „a bíróságnak nem feladata, hogy előírja azon formát (végrehajtó vagy bírói), amiben a felülvizsgálatnak meg kell valósulnia. Ugyanezen ok miatt annak meghatározása sem a Bíróság feladata, hogy mikor kerüljön sor az ilyen felülvizsgálatra”. Az 52. pont szerint „ezen megállapításból következően, ha a hazai jog nem biztosítja egy ilyen felülvizsgálat lehetőségét, akkor a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés nem tesz eleget az Egyezmény 3. Cikke által támasztott követelményeknek”.

Az EJEB tehát nem a jogerős ítéleti büntetést tekintette egyezményesértőnek, hanem a feltételes szabadlábra helyezés megfontolására lehetőséget nyújtó és elítelt által megismerhető szabályozás előírásának a hiányát. Ekként az EJEB határozatának a címzettje nem a jogalkalmazó bíróság, hanem a Magyar Állam jogalkotása.

Az EJEB határozatában foglaltaknak a magyar jogalkotás a 2013. évi CCXL. törvényt módosító 2014. évi LXXII. törvény rendelkezéseinek megalkotásával kívánt eleget tenni, amelyet a törvényhez fűzött általános indokolás a következőkben állapított meg: „A törvény ezen rendelkezései rögzítik, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személyek esetében különleges, nem kérelemre induló kegyelmi eljárást kell lefolytatni. Ezzel biztosítja a magyar jogrendszer az Emberi Jogok Európai Bírósága 2014. május 20-án hozott, a Magyar kontra Magyarország ügyben hozott ítéletében (a továbbiakban: ítélet) kifejtett azon követelményt, hogy a TÉSZ esetében legyen olyan eljárás, amelynek révén - ha a szabadságvesztésből már megfelelő hosszúságú idő eltelt - vizsgálható, hogy a büntetés büntetőpolitikai indokai továbbra is fennállnak-e”.

Az EJEB határozatban felhozott hiányosságot a magyar jogalkotás - indokolásából megállapíthatóan - megszüntette, azzal szemben az Alkotmánybíróság aggályt nem támasztott és a megszüntető határozattal szabad utat biztosított annak a jogalkalmazói gyakorlatnak, amely közel másfél évtized alatt több mint harminc jogerősen befejezett ügyben értelmezte a törvényt és formálta az ítélezést.

Az EJEB a 2015. január 1-jétől hatályos egyezményesértést megszüntetni szándékozó jogalkotási eredményt nem vizsgálta és nem is volt abban a helyzetben, hogy azt megítélje. A Bv.tv. beállott, immár hatályos módosítása a 436. § (2) bekezdése alapján Magyar László ügyében is alkalmazandó és értelemszerűen - a törvényben megkívánt idő elteltével - hatályosulni fog.

Az EJEB határozatának szükségszerű következményeként benyújtott felülvizsgálati indítvány elbírálásakor ez az utóbbi hatályos törvényi rendelkezés a felülvizsgálatot lefolytató tanácsot is kötelezte. Így nem volt ok „az egyezményesértés” rendkívüli perorvoslatban történő kiküszöbölésére, mert azt a jogalkotás elvégezte és a megváltozott jogi szabályozás betartását EJEB határozat vagy alkotmánybírósági döntés nem gátolta meg.

Nem a felülvizsgálatot lefolytató bíróság feladata a jogalkotás által elvégzett egyezményesértés kiküszöbölését célzó törvény olyan normakontrolljának elvégzése, amelyet csak a hiányosságot megállapítani jogosult Emberi Jogok Európai Bírósága tehet meg.

Az indítványozó álláspontja szerint a felülvizsgálatot elvégző tanács eljárása során nem tartotta be a Be. 423. §-ának (3) bekezdésében írt korlátokat, amikor a köztársasági elnök kegyelmezési jogkörét és az

Alaptörvényben megszabott miniszteri ellenjegyzés intézményét vizsgálódásának körébe vonta és kritika tárgyává tette.

Az indítványozó utalt arra, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt terhelt feltételes szabadságra bocsátásból kizárását a magyar jogrend tartalmazza, alkalmazhatóságáról az Alaptörvény [IV. cikk (2) bekezdés] rendelkezik.

Az 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdése, illetve a 2012. évi C. törvény (Btk.) 38. § (1) bekezdése és a 44. § (1) bekezdése alapján az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből történő kizárásnak kiforrott ítélkezési gyakorlata van, amely a Kúria Bfv.II.1812/2014/7. számú alábbi határozata folytán veszélybe került.

A Kúria felülvizsgálati ügyben hozott határozata a TÉSZ alkalmazásával kapcsolatban kialakult és zökkenőmentes - több mint harminc jogerősen befejezett ügyben nyomon követhető - ítélkezési gyakorlatot megbontja.

II.

A Legfőbb Ügyész a BF.1078/2015. számú írásbeli nyilatkozatában egyetértett azzal, hogy a Kúria az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása érdekében jogegységi határozatot hozzon.

Egyetértett azzal, hogy egy jogszabálynak az Egyezménybe ütközését a hazai bíróságok, így a Kúria sem állapíthatja meg. A magyar jogalkalmazó erre hivatkozva nem mellőzheti a törvényesen meghozott és hatályba lépett hazai jogszabály alkalmazását. Az egyezménysértés megállapítása az EJEB hatáskörébe tartozik.

Egyetértett azzal is, hogy az EJEB ítéletében kifejtetteknek megfelelő ténylegesen életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására, az eddigi gyakorlatnak megfelelően a jövőben is lehetőség van.

Mindemellett kifejtette a következőket:

Az EJEB hangsúlyozta, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 3. cikkét sérti, ha az elítéltet megfosztják a börtönből való valamikori szabadulás minden reményétől. Nem merülhet fel azonban az Egyezmény megsértése, ha a hazai jog biztosítja a szabadlábra helyezés lehetőségének a megvizsgálását, de a szabadlábra helyezés megtagadására kerül sor azon az alapon, hogy az elítélt továbbra is veszélyt jelent a

társadalomra. Amennyiben a nemzeti jog biztosítja az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés olyan felülvizsgálatát, ami lehetővé teszi a büntetés megváltoztatását, mérsékelését, megszüntetését, vagy a fogvatartott feltételes szabadságra bocsátását, akkor ez elegendő ahhoz, hogy kielégítse a 3. cikket.

Az EJEB kifejtette, hogy meghaladja a feladatkörét annak előírása, hogy a felülvizsgálatnak milyen formában kell megvalósulnia illetve, hogy arra mikor kerüljön sor. Az EJEB nem önmagában a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását tekintette egyezményesértőnek, hanem azt a helyzetet, hogy ennek megváltoztatására akkor sem kerülhet sor, ha a büntetés már elérte a célját, és a szabadságvesztés fenntartása törvényes büntetéstan indokok alapján már nem igazolható.

A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést töltő elítéltnak már a büntetés megkezdésekor joga van tudni, hogy milyen feltételek mellett és mit kell tennie ahhoz, hogy szabadlábra helyezése megfontolásra kerüljön.

Mindezekből az következik, hogy önmagában az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem sérti az Egyezményt, ha ennek mérséklésére megvan a lehetőség. Az EJEB nem írta elő a felülvizsgálat formáját és idejét. Ennek megfelelően nem következik az ítéletéből az, hogy a szabadlábra helyezésre kizárólag feltételes szabadságra bocsátás formájában kerülhet sor.

Azért kerültek a Bv.tv.-be a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték esetében kötelező kegyelmi eljárás lefolytatására vonatkozó szabályok, hogy a hazai szabályozás megfeleljen az EJEB ítéletében kifejtetteknek.

A Legfőbb Ügyész indítványozta, hogy az átiratában foglaltaknak megfelelő tartalommal hozzon jogegységi határozatot a Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa.

III.

A Kúria az ügyben - a Be. 439. § (1) bekezdése szerint - a Bszi. 37. § (1) bekezdése alapján ülést tartott; melyen az indítványozó a jogegységi indítványt, a legfőbb ügyész képviselője pedig az írásbeli nyilatkozatban foglaltakat fenntartotta és azzal egyező tartalommal szólalt fel.

IV.

A jogegységi indítvány - a következők szerint - alapos.

1. Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz [ezzel egyezően rendelkezik a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 24. § (1) bekezdése c) pontja].

Jogegységi igény érvényesítése valamely elvi kérdésben követendő jogi álláspont kialakítását célozza.

A Bszi. meghatározza, hogy mi lehet jogegységi igény tárgya [32. § (1) bek.], ki jogosult azt érvényesíteni [33. § (1) bek.] és rendelkezik a jogegységi tanács összetételéről, döntési jogköréről, határozathozataláról [34-35. §, 39-40. §].

2. A Bszi. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerint jogegységi eljárást kell lefolytatni, ha azt a Kúria elnöke, vagy kollégiumvezetője, illetve helyetteseik, valamint az ítélőtábla elnöke indítványozza.

A Bszi. értelmében a jogegységi eljárást mindenképp le kell folytatni, ha jogosult indítványozza és indítványában - a Bszi. alapján jogegységi igény tárgyát képező - eldöntendő elvi kérdés van.

Jogosult indítványa esetén akkor is helye van jogegységi eljárásnak, ha utóbb az indítványát visszavonta, viszont fennállnak a Bszi. 32. § (1) bekezdés szerinti okok [Bszi. 39. § (2) bek.].

Következésképpen - a Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben - törvény erejénél fogva a jogegységi tanács döntési jogkörébe tartozik, hogy az indítványban foglaltak alapján mi képezi eldöntendő elvi kérdés (jogegységi igény) tárgyát, illetve ehhez képest mi tartozik érdemi elbírálás alá.

A törvényi szabályozásból kitűnően jogosulti indítvány esetében nem maradhat érdemi válasz nélkül a Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja szerint jogegységi igény tárgyát képező elvi kérdés, viszont a jogegységi tanács dönt abban, hogy az indítványban foglaltak alapján a Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényi feltételek fennállnak-e.

A Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a jogegységi igényről a jogegységi tanács érdemben akkor dönthet, ha azt maga is

szükségesnek tartja, viszont ez esetben a jogegységi tanácsnak nem csak joga dönteni, hanem - törvény erejénél fogva - kötelessége is.

3. A Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogegységi eljárásnak van helye, ha a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében elvi kérdésben jogegységi határozat meghozatala, korábban meghozott jogegységi határozat megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése szükséges.

A Bszi. 34. § (1) bekezdés zárómondata szerint a jogegységi tanács az elnökből és további 4 tagból áll; a (4) bekezdése szerint pedig a jogegységi tanács a Kúria teljes kollégiuma, ha a jogegységi eljárás célja korábban meghozott jogegységi határozat megváltoztatása vagy hatályon kívül helyezése vagy a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében szükséges elvi kérdés eldöntése.

A Bszi. rendelkezéseinek összevetéséből kitűnően lényeges tartalmi különbség van a joggyakorlat továbbfejlesztését és az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítását célzó jogegységi igény között.

A joggyakorlat továbbfejlesztése azt jelenti, hogy a kialakult joggyakorlatot - a meglévőhöz képest - más irányba indokolt elmozdítani. Ez nem feltétlenül a korábbi joggyakorlat felszámolása, viszont kétségtelen, hogy valamilyen mértékben szembehelyezkedés a korábbival, mégpedig felülről, a jogegységi határozat által kezdődő reformálással.

Másrészt a joggyakorlat az ítélkezési gyakorlatnál horizontálisan szélesebb terjedelmű fogalom, s nyilvánvaló, hogy az elmozdulás (elmozdítás) eleve kihatással van az ítélkezésen kívüli jogalkalmazásra is, illetve értelemszerűen ilyen igénnyel lép fel.

Az általánosan követett gyakorlattól továbblépés és annak a jogalkalmazást befolyásoló hatása egyaránt indokolja, hogy ilyenkor a Kúria teljes kollégiuma alkosson jogegységi tanácsot.

Az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítása viszont azt jelenti, hogy a meglévő, kiforrott gyakorlatot közrehatás érte, ami azt elmozdítaná, ennek azonban nincs indoka, vagy azért mert ilyen szándék valójában nem volt, vagy pedig azért mert az ilyen igény nem alapos. Ez esetben a jogegységi tanács - amennyiben nincs szükség korábbi jogegységi határozat megváltoztatására, vagy hatályon kívül helyezésére - öttagú.

Az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében hozott

jogegységi határozat valójában annak megerősítése, hogy a bírósági jogalkalmazás - az ítélkezés valamely területén - kiegyensúlyozott, a bíróságok által általánosan követett, ezért nincs ok a változtatásra.

Jelen esetben erről van szó.

4. Az indítvány alapján a jogegységi eljárás lefolytatásának minden törvényi feltétele adott.

Az indítványt a Kúria kollégiumvezetője terjesztette elő.

Az indítványban meghatározott elvi kérdés az, hogy életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a perbíró ítéletében továbbra is kizárhatja-e a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

A büntetőtörvény ennek lehetőségét 1999. március 1-je óta biztosítja, így az a hatályos Btk. alapján is alkalmazható.

Kérdéssé azért vált, mert a Kúria egyik felülvizsgálati tanácsa a hatályos jog e rendelkezését mellőzte.

Ez pedig felveti a jövőbeni alkalmazhatóság, azaz e büntetés kiszabhatóságának kérdését, ami kétirányú: egyaránt célozhatja a joggyakorlat továbbfejlesztését és az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítását.

A kérdés eldöntése jogegységi igény tárgyát képezi.

Ezzel összefüggő elvi kérdés, hogy az EJEH határozata közvetlenül képezhet-e jogalapot a nemzeti bíróság (így a Kúria) számára valamely büntetőjogi főkérdés eldöntéséhez, illetve ügydöntő rendelkezéshez, s ehhez képest hogyan teljesíthető a Be. 423. § (3) bekezdésében meghatározott követelmény.

5. Az eldöntendő kérdések kapcsán a jogegységi tanács előzetesen áttekintette az érintett jogintézményre vonatkozó jogi szabályozás alakulását, és indokoltnak látta rögzíteni az EJEH döntésének lényegét.

A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására Magyarországon 1999. március 1-je óta van törvényi lehetőség. Tartalmazza az Alaptörvény és a hatályos büntető törvénykönyv is.

Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés az, amikor az ítélőbíró ítéletében életfogytig tartó szabadságvesztést szab ki, s egyidejűleg kizárja a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

Az 1978. évi IV. törvény 1999. március 1-jén hatályba lépett 47/A. § (1) bekezdése szerint életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása esetén a bíróság az ítéletében meghatározza a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja.

A rendelkezés - hatálybalépésétől kezdve - változatlan szöveggel, jelenleg a Btk. 42. § alapján hatályos.

Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésének második mondata szerint tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

Tény, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés bevezetése, illetve fenntartása együtt járt a feltételes szabadság lehetőségével. Ennek oka valójában az, hogy egyidejűleg a halálbüntetés is hatályban volt.

Ez magyarázza az 1961. évi V. tv. szabályozását is, amikor a halálbüntetés fenntartása mellett lemondott az életfogytig tartó szabadságvesztésről. Az 1971. évi 28. tvr. azonban azt - a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségével a halálbüntetés mellé - újból beiktatta.

E körülmények közepette társult az életfogytig tartó szabadságvesztéshez a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége, mint e büntetés általános eleme.

A halálbüntetés alkotmánybírósági megsemmisítése azonban e jogi környezetet lényegesen megváltoztatta, ám érintetlenül maradt az életfogytig tartó szabadságvesztés feltételes szabadságra bocsátás lehetőségével együtt járó szabályozása.

Az 1993. évi XVII. törvény 1993. május 15-étől hatályba lévő módosítása szerint a törvény erejénél fogva „nem bocsátható feltételes szabadságra az életfogytig tartó szabadságra ítélt, ha ismételten életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélik”.

Ezt követte az 1999. március 1-jén hatályba lépett módosítás, miáltal a perbíró törvényi lehetőséget kapott arra, hogy a bűnösség kimondásával és az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásával egyidejűleg az ítéletében kizárja a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

Ezt a lehetőséget a hatályos Btk. is tartalmazza, s akként

szabályozza, hogy taxációt ad azokról a bűncselekményekről, amelyek miatt kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés esetén a feltételes szabadság - bírói mérlegelés alapján - kizárható. Emellett megállapít két olyan további feltételt, amelyek megvalósulásakor a kizárás kötelező.

Mindez azt jelenti, hogy a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés szankciórendszeren belüli súlya (rangja) a határozott tartamú szabadságvesztéshez képest megkülönböztetett jelentőséggel bír.

Az EJEB által a 73593/10. számú kérelem folytán, Magyar László kontra Magyarország ügyben hozott ítéletének 3. rendelkezése megállapította, hogy az Egyezmény 3. cikkét megsértették.

E megállapítás indoka a következő:

„58. Ezért a Bíróság nincs meggyőződve arról, hogy az elnöki kegyelem önállóan (nem a feltételes szabadságra bocsátásra való jogosultsággal együtt) vett jogintézménye, és annak jelenlegi szabályozása lehetővé teszi a fogvatartott elítélt számára annak megtudását, hogy milyen feltételek mellett és mit kell tennie ahhoz, hogy szabadlábra helyezése megfontolásra kerülhessen. A Bíróság szerint a szabályozás még abban az esetben sem biztosítja a fogvatartott elítéltnél bekövetkezett változás és a rehabilitáció irányába történt fejlődés megfelelő figyelembevételét, ha ezen változás és fejlődés jelentős (ld. a fenti 50. és 53. bekezdést). A Bíróság ezért nincs meggyőződve arról, hogy a kérelmező életfogytiglani szabadságvesztés büntetése jelenleg csökkenthetőnek tekinthető az Egyezmény 3. cikkének céljaira. Ezért az Egyezmény 3. cikkét megsértették”.

Következésképpen az EJEB ebben az ügyben nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés elkövetéskor és elbíráláskor egyaránt hatályos Btk. 47/A. §-át (illetve a jelenleg hatályos Btk. 42. §-át) vizsgálta, és minősítette, hanem az életfogytig tartó szabadságvesztésre vonatkozó további szabályozást.

Kétségtelen az is, hogy az EJEB nem vizsgálta - értelemszerűen még nem is vizsgálhatta - a 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.) - 2014. évi LXXII. törvény 109. §-ával, 2014. december 31-i hatállyal beiktatott s ekként 2015. január 1-jén hatályba lépett - 46/A-46/H. §-a szerinti rendelkezéseit (melyek a Bv.tv. 436. § (1) bekezdése értelmében a folyamatban lévő végrehajtás során is alkalmazandók).

Ehhez képest nyilvánvaló, hogy az EJEB nem vizsgálta a Btk. és a Bv.tv. ezen rendelkezéseinek együttes szabályozást sem.

Ebből pedig nem vonható arra következtetés, hogy a meglévő szabály önmagában véve egyezményértőnek tekintendő.

6. Előrebocsátja a jogegységi tanács, hogy a jogegységi eljárás és a jogegységi határozat tárgyát nem a Kúria felülvizsgálati határozatának felülbírálata, hanem annak kapcsán a jogegységi indítványban megjelölt elvi kérdések képezik.

A jogegységi tanács álláspontja szerint jelen esetben az eldöntendő kérdések jogegységi igénye azért nem a joggyakorlat továbbfejlesztését, hanem az ítélkezési gyakorlat egységének biztosítását célozzák, mert a bírónak mindig a hatályos jogot kell alkalmaznia, a hatályos jog ellenében nem határozhat.

A hatályos jog ellenében pedig jogegységi határozat, jogegységi igény sem érvényesíthető.

Az Alaptörvény R) cikke szerint:

- (1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.
- (2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

Az Alaptörvény 26. cikke szerint:

- (1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatók.

A bíró törvénynek alávetettsége a hatályos jogszabályok megtartását és másokkal megtartatását foglalja magában.

E követelménynek eleget tenni nem a hatályos jog bármi áron történő alkalmazásával, hanem a hatályos jog tiszteletével, és a hatályos joggal szembehelyezkedő jogalkalmazás tilalmának betartásával lehet.

7. Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-ában foglaltak szerint megtörtént az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) illetékességének és joghatóságának elismerése [1993. évi XXXI. törvény, illetve 1998. évi XLII. törvény].

Az Egyezmény 46. Cikk 1. bekezdése szerint a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

Az EJEB joghatóságának, illetve ítélete kötelező érvényének Magyarország általi elismerése ténylegesen azáltal valósul meg, hogy törvényben biztosított annak lehetősége, miszerint az EJEB által megállapított egyezményértést feloldó, már nem magában rejtő - tehát

az Egyezménynek megfelelő - határozat születhessen a korábban jogerősen lezárt eljárás esetében.

E törvényi lehetőséget korábban az 1973. évi I. törvény 276. § (5) bekezdés a) pontja, majd azt felváltva a Be. 406. § (1) bekezdés b) pontja tartalmazta, jelenleg pedig a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja rendezi.

A Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.

Magyarországnak az Egyezményben részes félként vállalt kötelezettsége teljesítését szolgálja továbbá, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja szerinti felülvizsgálati ok esetében a legfőbb ügyész hivatalból köteles felülvizsgálati indítványt benyújtani.

A Be. 423. § (3) bekezdése alapján a 416. § (1) bekezdés g) pontjában meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

E rendelkezés célja az, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontja esetében a felülvizsgálat - Be. 423. § (2) bekezdése szerinti - fő szabályától eltérően határozza meg a felülvizsgálati indítvány elbírálásánál alkalmazandó jogot (lényegében a Be. 416. § (1) bekezdés e) és f) pontja szerinti esettel azonos megfontolásból).

A Be. 423. § (2) és (3) bekezdése egyaránt a felülvizsgálati indítvány elbírálására alkalmazandó jog megválasztására vonatkozik.

A felülvizsgálati ok megvalósulása azonban nem feltétlenül eredményezi a jogerős határozat megváltoztatását.

Ilyen következménye egyedül a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjának van. Ehhez hasonló továbbá a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjának második és harmadik fordulata, s a 416. § (1) bekezdés d) pontja.

Ezek ugyanis a felülvizsgálatnak olyan törvényi okai, amelyek megállapítása esetében a törvénysértés már nem lehet vitás.

Magyar László ügyében az EJEB döntésében kifogásoltak nem valamely konkrét jogszabályra, hanem egy szabályozás hiányosságára vonatkoztak, ezért a Be. 416. §-ának (1) bekezdés g) pontja alapján benyújtott felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 423. §-ának (3) bekezdés utolsó fordulata az irányadó.

Az EJEB döntése jelen esetben nem azt állapította meg, hogy az eljáró bíróságok által alkalmazott valamely jogszabály hanem azt, hogy a szabályozás ellentétes az Egyezményvel. Ebből nem következik feltétlenül az, hogy a bíróság által alkalmazott jogszabály, vagy annak ítéleti rendelkezésben kimondása egyezményesértő.

Egyedül az következik, hogy az alkalmazott jogszabály mellett további szabályozás szükséges, ami nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat.

Ezért ebben az esetben a hatályos és egyezményesértőnek nem minősített jogszabályi rendelkezések betartásával és az EJEB döntés alapulvételével kell eljárni.

A Be. 423. § (3) bekezdése annak a jogállapotnak a figyelmen kívül hagyását kívánja, amely az EJEB döntés szerinti egyezményesértés (tehát az EJEB vizsgálatának) tárgyát képezte.

A Be. ezen rendelkezése nem ad felhatalmazást az EJEB által nem vizsgált hatályos jog figyelmen kívül hagyására.

A már kifejtettek szerint az EJEB nem azt a büntetőtörvényi rendelkezést vizsgálta és tartotta egyezményesértőnek, amelynek alapján a perbíróság az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásával egyidejűleg ítéletében kizárta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

Következésképpen ezen EJEB határozat alapján e büntetőtörvényi rendelkezés alkalmazása sem lehet felülvizsgálat tárgya (mivel az adott egyezményesértésnek sem volt a tárgya, s ekként a felülvizsgálat törvényi oka nem nyitotta meg vizsgálatának lehetőségét).

Az EJEB nem az adott büntetés kiszabhatóságát, hanem végrehajtásának szabályait bírálta, amelyeken változtatni nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat.

Tény azonban, hogy az EJEB döntése és a felülvizsgálat időpontjában jogerősen kiszabott szabadságvesztés végrehajtása folyt, s időközben

megváltozott a végrehajtás - EJEB által kifogásolt - módja.

Ehhez képest utóbbinak, vagyis az időközben - éppen az EJEB által kifogásolt helyzet megszüntetése érdekében - történt jogalkotás eredményének figyelmen kívül hagyása, viszont az EJEB döntés tárgyát nem képező jogszabály [1978. évi IV. törvény 47/A.§ (1) bekezdés] alkalmazásának megváltoztatása, valójában a Be. 423. § (3) bekezdésének félreértelmezését, - és a felülvizsgálat kereteinek túllépését - valósítja meg.

8. Az egyezményisértést megállapító EJEB döntés a jogerős elítélés felülvizsgálati oka.

Az EJEB azonban nem fellebbezési fórum a nemzeti bíróságok határozatával szemben, nem tárgyalja újra az ügyeket, nem helyezheti hatályon kívül, nem változtathatja meg és nincs hatásköre arra, hogy nemzeti jogszabályokat hatályon kívül helyezzen.

Az EJEB számos ítéletében maga is leszögezte, hogy „nem az a feladata, hogy a hazai joghatóságok helyébe lépjen. Elsődlegesen a nemzeti hatóságokra, nevezetesen a bíróságokra tartozik a hazai jogszabályok értelmezési problémáinak megoldása. Ez azokra az esetekre is vonatkozik, amikor a hazai jog az általános nemzetközi jog vagy nemzetközi szerződések szabályaira utal. A Bíróság szerepe arra korlátozódik, hogy megbizonyosodjon a felől, hogy az ilyen értelmezés hatásai összeegyeztethetők az Egyezménnyel [Korbely kontra Magyarország; 72. pont]”.

Következésképpen a Be. 416. § (1) bekezdés g) pontjára alapított felülvizsgálat esetében is a Kúriára tartozik annak vizsgálata, hogy a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján a felülvizsgálati eljárásban meghozható-e az Egyezménynek megfelelő határozat, avagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

Vitathatatlan, hogy az Egyezmény, valamint kiegészítő jegyzőkönyvei a kihirdetés folytán a magyar jog részévé váltak. Ezért azokat a magyar bíróságnak a nemzeti jog értelmezése során figyelembe kell vennie.

Az Egyezmény azonban nem közvetlen jogalap, hanem az alapjogok értelmezési segítsége. Amint az EJEB döntése, úgy az Egyezmény sem képezi a büntetőjogi felelősségre vonás valamely anyagi jogi akadályát [Btk. IV-VI. Fejezet], büntetés, intézkedés jogcímét [Btk. VII-VIII. Fejezet], büntetéskiszabás jogalapját [Btk. IX. Fejezet],

illetve feltételét, vagy felmentés, illetve eljárás megszüntetés valamely eljárásjogi jogcímét [Be. 6. § (3) bek., 331-332. §].

Az EJEB határozatai az eljárásban szereplő valamennyi félre, de csak rájuk nézve kötelező. A nemzeti bíróságokra az a feladat hárul, hogy a hatáskörükbe tartozó ügyekben a hatályos jogszabályok alkalmazása során az Egyezményt ne sértsék meg. A Kúriára emellett az a kötelezettség hárul, hogy egyezménysértés miatt benyújtott felülvizsgálati ok esetén eljárjon, s ha az eljárás megismétlésére nincs szükség, akkor e rendkívüli jogorvoslatot a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével bírálja el.

A bíróság a hatáskörét hivatalból - és döntéséig - folyamatosan vizsgálja. E tevékenysége szorosan összefügg a hatályos jog alkalmazásának követelményével. Ez a szabály a Kúriára is vonatkozik.

Mindez azt jelenti, hogy az EJEB döntés, illetve az Egyezmény közvetlen jogalapként történő alkalmazása egyidejűleg hatáskörtúllépést jelent. Ezt ugyanis sem az Egyezmény, sem az Alaptörvény, sem a Bszi., sem a Be. nem teszi lehetővé.

9. Az EJEB döntése szabályozásbeli hiányosság miatt értékelte egyezménysértőnek a támadott jogerős ítéletet. Ennek megváltoztatására, az Egyezmény rendelkezésével harmóniát teremtő megoldásra nem a bíróság, hanem a magyar állam jogalkotása lehet képes. A már hivatkozott 2014. évi LXXII. törvény Bv. törvényt módosító rendelkezései a nemzetközi emberi jogi szerv által hiányoltaknak tettek eleget. E feladat címzettje az EJEB előtt perelt magyar állam volt, aki ezt a jogalkotás útján lehetett képes teljesíteni.

Ha jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával.

Jogszabálynak az Egyezménybe ütközését a hazai bíróságok és a Kúria sem állapíthatja meg. Az egyezménysértés megállapítása az EJEB hatáskörébe tartozik.

A nemzeti bíróság feladata az EJEB határozatának a jogrendszerbe való óvatos beillesztése, ami nyilvánvalóan nem mellőzheti annak figyelembevételét, ha az EJEB határozatát követően, annak nyomán jogalkotás történt.

Amint az Alkotmánybíróság 3013/2015. (I.27.) AB végzésében kifejtette, s ezt a Kúria Bfv.I.1751/2014/7. számú határozatában foglaltak is tükrözik:

„Törvényi felhatalmazás hiányában nem tartozik a hatáskörébe annak a vizsgálata, hogy a jogi köznyelv által is „tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés”-nek nevezett jogintézmény, vagy az egyes kiszabott szabadságvesztések megfelelnek-e az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 3. cikkének. Megjegyzi azonban, hogy az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés 2. fordulata és (3) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 42. § 2. fordulata és 44. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói indítvány tárgyában a 2015. január 20. napján meghozott III/833/2014. számú határozatában az eljárást megszüntette.

Azonban utal a Kúria arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága a Magyar László kontra Magyarország ügyben (73593/10) a 2014. május 20-án hozott ítéletében ezt az összevetést elvégezte. Abban megállapította, hogy „jogalkotási intézkedéssel olyan mechanizmus létrehozására van szükség, amely biztosítja, hogy minden ügyet egyedileg felülvizsgáljunk abból a szempontból, hogy legitim büntetőpolitikai indokok továbbra is igazolják-e a fogvatartás szükségességét, és amely lehetővé teszi az életfogytiglani szabadságvesztésre ítélt személyek számára, hogy megfelelő pontossággal előre láthassák, hogy mit kell tenniük, hogy szabadlábra helyezésüket megfontolják, és milyen feltételekkel. A Bíróság ugyanakkor hangsúlyozta, hogy nem sérti a 3. cikket, ha a szabadságvesztés a gyakorlatban tényleg életfogytig, azaz az elítélt haláláig tart, a felülvizsgálat eredményeként nem kell kötelezően szabadlábra helyezni az elítéltet”.

Éppen erre tekintettel módosította az Országgyűlés a 2014. évi LXXII. törvénnyel a büntetések, az intézkedések egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvényt, beiktatva a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték kötelező kegyelmi eljárására vonatkozó rendelkezéseket (Bv.tv. 46/A-46/H. §-ok).

Az EJEB esetjogi értékelése az Egyezmény 3. Cikkének megsértését azért állapította meg, mert a vizsgálatának időpontjában fennálló hazai szabályozás éppen a kegyelmi eljárás során nem kötelezte a hatóságokat arra, hogy a kegyelmi kérelem elítélt általi

benyújtásakor megvizsgálják a fogva tartás fenntartásának törvényes büntetéstani indokok alapján fennálló igazolhatóságát.

Az EJEB értékelés tehát nem egy pozitív (létező) és a bíróság által alkalmazott törvényi rendelkezést sérelmezett, hanem egy szabályozási hiányt ítélt egyezményisértőnek. Olyan feltételrendszer előírását hiányolta, amelynek az ítélezést követően, a büntetés-végrehajtás során kell érvényesülnie.

Az EJEB tárgyalt döntésében kimondott egyezményisértésre a jogalkotás a hiányosság megszüntetésének szándékával válaszolt, mert bevezette azt a kötelező kegyelmi eljárást, amelyet minden TÉSZ-re ítélt tekintetében alkalmazni kell, függetlenül attól, hogy az 1978. évi IV. törvény vagy a hatályos Btk. alapján ítélték életfogytig tartó szabadságvesztésre, és zárták ki a feltétles szabadságra bocsátásból.

10. A beállott jogállapot elválaszthatatlanná tette a TÉSZ alkalmazásának elrendelését lehetővé tevő általános részi anyagi szabályok és a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv) együttes értékelését, amelynek egyezmény konformitását az EJEB nem vizsgálta, és azt helyette magyar bíróság nem is teheti meg. Magyar bíróság az Alaptörvény, az 1978. évi IV. törvény, a hatályos Btk. és - az Alkotmánybíróság által kétségre nem vont -(Bv.tv-t érintő) törvénymódosítás alapján, a törvényi előfeltételek teljesülése mellett az életfogytig tartó szabadságvesztést a feltételes szabadságra bocsátás egyidejű kizárásával nemzetközi szerződésbe ütközés nélkül kiszabhatja.

Fogalmilag kizárt ugyanis, hogy egyezményisértő legyen az a döntés, amely a hatályos jogot, s egyben az EJEB által el nem bírált, egyezményisértőnek nem ítélt, és az Alkotmánybíróság által megengedett szabályt alkalmazza.

IV.

Ekként a Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a Bszi. 32. § (1) bekezdés a) pontjának második fordulata szerinti okból, az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében, a Bszi. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Kúria Büntető Kollégiumának vezetője indítványára a jogegységi eljárást lefolytatta, a Bszi. 34. § (1) bekezdésének zárómondata alapján öttagú tanácsban eljárva, a Bszi. 37. § (1) bekezdése szerint ülést tartott, s a Bszi. 40. § (2) bekezdése alapján a jogegységi indítványnak helyt adott és a rendelkező rész szerint határozott.

A jogegységi határozatot a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest 2015. július 1.

Dr. Kónya István
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Márki Zoltán sk.
előadó bíró

Dr. Akác József sk.
bíró

Dr. Varga Zoltán sk.
bíró

Dr. Vaskuti András sk.
bíró

a jogegységi tanács tagjai

A kiadmány hitelével:

Pécsi Orsolya
bírószáki ügyintéző